

закріплювалося на праві повного господарського відання, а за комунальними установами та організаціями – на праві оперативного управління. Така практика збереглась і після відокремлення комунальної власності від державної у зв'язку з прийняттям Конституції України.

В чинному ГК України певну визначеність отримали правові засади комунальних унітарних підприємств. Відповідно до ст. 78 ГК комунальне унітарне підприємство утворюється компетентним органом місцевого самоврядування в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини комунальної власності і входить до сфери його управління. Майно комунального унітарного підприємства перебуває в комунальній власності й закріплюється за ним на праві господарського відання (комунальне некомерційне підприємство) або на праві оперативного управління (комунальне некомерційне підприємство). Комунальне унітарне підприємство не несе відповідальності за зобов'язаннями власника та

органу місцевого самоврядування, до сфери управління якого воно входить [3]. Однак норми ГК не визначають порядку створення комунального підприємства, зміст права господарського відання, оперативного управління. Тому він має визначитись у статутах цих підприємств та спеціальними законами.

Положення щодо охорони права власності знайшли свій розвиток у різних галузях права. Проте, все ж таки особливу роль відіграють саме норми ЦК України [4], забезпечуючи правове регулювання і захист відносин власності в тих випадках, коли вони порушуються.

Аналізуючи питання захисту права комунальної власності слід вказати на відсутність ефективної єдиної системи заходів запобігання порушенню права комунальної власності. На нашу думку, враховуючи специфіку об'єктів, цілей їх використання, суб'єктів управління сьогодні в Україні доцільно говорити про необхідність закріплення в законодавстві спеціальних норм, присвячених регулюванню захисту права комунальної власності.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року (редакція від 02 березня 2014 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 року (Редакція від 01.03.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 року (редакція від 19.02.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
4. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року (редакція від 19.02.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

УДК 347.22.02

НАБУВАЛЬНА ДАВНІСТЬ ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Коваленко Т. – ст. 3 курсу, гр. ПРвн-31.

Науковий керівник - к.ю.н., доцент Світлак І.І.

Вінницький коледж економіки та підприємництва THEU

Новацією чинного ЦК України [1], на відміну ЦК УРСР [2] стала норма ст. 344 ЦК України щодо нової підстави виникнення права власності - набувальної давності, тобто виникнення права власності за давністю володіння. Поки що в Україні набуття права власності на нерухоме майно за набувальною давністю не набуло значного поширення, що свідчить про те, що даний інститут або є незатребуваним суспільством, або механізм його застосування є складним.

Потреба у застосуванні набувальної давності виникає насамперед для упорядкування правового режиму так званого заставного майна [3].

Інститут набувальної давності існує з часів Стародавнього Риму та набув значного поширення у законодавстві іноземних держав. Набувальна давність є засобом закріплення майна за суб'єктами, що ним володіють, у випадках, коли вони не мають можливості внаслідок певних обставин підтвердити підстави виникнення прав, а також в інших ситуаціях [4, с. 42].

Аналіз положень ст. 344 ЦК України дає підстави виокремити умови набуття права власності на житло за набувальною давністю:

1. добросовісне заволодіння майном на законних підставах (коли володілець не знав і не міг знати про те, що володіє чужим житлом, а у разі

виникнення спору встановлювати характер володіння може тільки суд з урахуванням обставин справи);

2. набувальна давність не стосується випадків заволодіння чужим майном обманним чи злочинним шляхом;

3. продовження володіння майном відкрито та безперервно;

4. продовження володіння житлом протягом встановленого строку (а саме протягом не менше десяти років).

Майже всі дослідники називають саме ці умови. Так, О. Яворська їх формулює наступним чином:

1) добросовісність заволодіння майном;

2) відкритість володіння;

3) безперервність володіння;

4) тривалість володіння у 10 років для нерухомого майна, якщо ж нерухоме майно перейшло до володільца за договором з його власником, який після закінчення строку договору не пред'явив вимоги про його повернення, тривалість володіння нерухомим майном має становити 15 років; у 5 років для рухомого майна [3, с. 30]

Найскладнішим, на нашу думку, є порядок отримання нерухомого майна за набувальною давністю.

Отримати житло у власність за набувальною давністю можна слідуючи за певними кроками:

- завершення будівництва житла
- введення в експлуатацію
- реєстрація права власності
- дотримання вимог ч. 1 ст. 344 ЦК України.

Отже, особа, яка має намір набути право власності на житло за набувальною давністю, відповідно до ч. 4 ст. 344 ЦК України повинна звернутися до суду і надати докази того, що житло введене в експлуатацію та зареєстроване, а також

докази добросовісного володіння житлом протягом встановленого строку.

З огляду на новизну такої підстави набуття права власності, як набувальна давність, судова практика починає лише формуватися. Саме з метою забезпечення правильного й однакового застосування судами законодавства про виникнення, припинення, захист права власності та інших речових прав Пленум Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ постановив судам свої роз'яснення [5].

Література

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року (редакція від 19.02.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Цивільний кодекс Української РСР : Закон УРСР від 18 липня 1963 року (втрата чинності від 01.01.2004 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Яворська О.С. Набуття права власності за давністю володіння / О.С. Яворська // Адвокат. – 2013. - № 5. – С. 29-35.
4. Головін О. Набувальна давність як спосіб набуття права власності на майно / О.Головін // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2014. - №3(36). - С. 42–48.
5. Про судову практику в справах про захист права власності та інших речових прав : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду від 07.02.2014 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

УДК 347.63

ПИТАННЯ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ ПРО ДІТЕЙ В УМОВАХ ПРОВЕДЕННЯ АТО

Мельник О. – ст. 3 курсу, гр. ПРвн-31.

Науковий керівник - к.ю.н., доцент Світлак І.І.

Вінницький коледж економіки та підприємництва THEU

Однією з основних соціальних проблем в Україні залишається проблема виховання дитини в сім'ї. Сім'я має особливе значення в житті кожної людини, забезпечує її захист і соціалізацію, формує моральні основи, емоційний світ дитини. Право на сім'ю є одним з природних прав людини, адже дає можливість забезпечити її нормальний фізичний, моральний, інтелектуальний та соціальний розвиток, дає змогу стати повноцінним членом суспільства. Право жити та виховуватись в сім'ї кожна дитина має від народження та в силу народження. Проте, сумна статистика підтверджує той факт, що в Україні продовжує зростати кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Становлення України як незалежної правової держави з ринковою економікою стало важким випробуванням для багатьох членів нашого суспільства, особливо дітей. Значна частина громадян України не змогла адаптуватись до умов безробіття і змушена була їхати за кордон на заробітки, багато хто з них внаслідок падіння життєвого рівня стали алкоголіками, наркоманами чи потрапили до місць позбавлення волі, а їхні діти залишилися без батьківського догляду і турботи.

Особливої гостроти питання піклування над дітьми набуває за умов проведення АТО на Сході України, коли нагальним є завдання соціального захисту дітей. У зоні АТО сьогодні припинено усиновлення дітей, не забезпечені права дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Сьогодні в Україні з'явилася нова категорія дітей - діти-комбатанти, які мають досвід участі у збройних конфліктах та використання зброї. За деякими

даними, бойовики використовують дітей для збору даних розвідки готують для участі в бойових діях та виконання допоміжних функцій. Проте офіційні дані щодо кількості дітей, залучених до бойових дій на Сході України, кількості дітей, які втратили батьків (осіб, що їх замінюють; законних представників), але не перебувають на обліку в службах у справах дітей, кількості дітей, що самостійно покинули територію ведення бойових дій тощо відсутні [1].

В Україні відсутній досвід врегулювання таких відносин та створення дієвого механізму захисту прав дітей, що постраждали внаслідок проведення АТО.

Як відомо, правове регулювання здійснюється шляхом визначення у нормативно-правових актах прав та обов'язків суб'єктів права у певній сфері суспільних відносин, меж їхньої правомірної поведінки, гарантій реалізації правового статусу та заходів юридичної відповідальності за правопорушення, а також процесуальних основ її застосування [2, с. 622].

На шляху врегулювання даного питання, на нашу думку, прогресивною є позиція Президента України щодо ужиття заходів задля влаштування у найкоротші строки дітей, батьки (один із батьків) яких померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, отриманих у районах проведення АТО.

Відповідно до Указу Президента «Про невідкладні заходи щодо забезпечення додаткових соціальних гарантій окремим категоріям громадян» Кабінет Міністрів України має ужити невідкладних заходів щодо влаштування в установленому порядку у найкоротші строки дітей, батьки (один із батьків) яких загинули під час участі в АТО, захищаючи